

Nr 296.

Av herr **Zander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 36, med förslag till lag med vissa föreskrifter i fråga om förrättandet av val av kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige under våren 1919.

Uti proposition nr 36 har Kungl. Maj:t till riksdagen framlagt förslag till lag med vissa föreskrifter i fråga om förrättande av val av kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige under våren 1919. Denna lag avser att bringa lättnader vid förrättande av förestående kommunala val, därigenom att val av fullmäktige för de båda perioderna 1919—1920 och 1919—1922 (i Stockholm 1919—1921 och 1919—1923) skola förrättas vid ett och samma val.

Om lagens lämplighet torde knappast vara mer än en mening. Däremot är det en del detaljer i förslaget, som man kan ifrågasätta, om de ej borde vara annorlunda. Uti paragraf 2 finnes föreslaget, att å de valkuvert, vilka vid den i 1 paragrafen omförmälda valförrättning komma till användning, skall, innan desamma tillhandahållas valmännen, på ett för dessa lätt synbart sätt finnas anbragt uppgift å den av de båda tidsperioder för fullmäktigvalet, vilken valsedel, som skall inneslutas i kuvertet, bör avse. Denna föreskrift, som ju går ut på att tvänne valkuvert skola användas, ett för varje valperiod som valet avser, synes mig vara obehövlig och i varje fall lätt förorsaka att orätta valsedlar bliva placerade i respektive kuvert. För att i de fall, då valsedel blir fel lagd, ingen tvekan skall råda om vart sådan valsedel skall höra, har föreslagits, att den omständigheten, att å valsedel anbragt uppgift å den tidsperiod, som därmed avses, icke överensstämmer med motsvarande uppgift å det valkuvert, däri sedeln inlagts, må icke föranleda till att valsedeln förklaras ogill, utan skall sådan valsedel anses avse den tidsperiod, som finnes angiven å kuvertet. En sådan bestämelse är ju i realiteten liktydig med att en på så vis fellagd valsedel blir kasserad, undantagandes dock, att den blir tillgodoräknad

det parti, vars partibeteckning den bär. För att förekomma sådana mindervärda valsedlar samt för att i högsta möjliga grad förenkla valproceduren för valnämnden, anser jag att endast ett valkuvert bör användas vid valen till båda valperioderna. Detta torde utan olägenhet kunna ske, då föreskrifterna om valet går ut på att uppgift å den tidsperiod, som valsedeln avser, må anbringas å densamma. Vid sammanräkningen kan då utan svårighet de olika valsedlarna skiljas.

Det kan också ifrågasättas, om ej å en och samma sedel båda periodernas valsedlar kunna upptagas. Om det föreskrives, att över namnen på de grupper, som avse de olika perioderna, skall anbringas årtalen på den tidsperiod, som valet avser, torde någon förväxling av å valsedlarna befintliga namn icke ifrågakomma. För att underlätta arbetet med sammanräkningen borde prövas, huruvida det är lämpligt utfärda bestämmelser om att valsedlar böra perforeras, så att de skilda fullmäktigegrupperna kunna på ett lätt sätt avskiljas.

I sådant fall att utskottet stannar för att två valsedlar skola användas, torde en komplettering utav bestämmelserna om huru många valsedlar ett valkuvert får innehålla vidtagas. Analogt med förutvarande bestämmelser om att valsedlar i valkuvert, som innehölle mer än en valsedel, bliva kasserade, skulle här stadgas, att valsedlar, som inneslutas i ett valkuvert till större antal än två, skola kasseras. Där- emot anser jag, att den omständigheten, att valkuvert innehåller endast en sedel, ej bör utgöra något skäl att kassera denna sedel.

Vid bestämmande av vad å valsedel får anbringas utan att därför anses tillhöra å sedeln förekommande partibeteckning, torde även en annan omständighet än de olika valperioderna tagas med i beräkningen. Som bekant skall, utom dessa kommunal-, municipal- och stadsfullmäktigeval, under mars månad även förrättas val av landstingsmän. Landstingsvalet, som skall förrättas den 25 mars, kommer således att omedelbart föregås, eller efterföljas, av de kommunala valen. De valsedlar, som komma att användas vid båda dessa val, komma därför att i allmänhet bliva utdelade, innan något av valen blir förrättat. För folk, som inte aktivt deltaga i det politiska och kommunala arbetet, komma därför förväxlingar på de valsedlar, som äro avsedda för landstingsmannavalet och de som avse de kommunala fullmäktigevalen, lätt att ske. Det torde därför vara erforderligt att å valsedlarna, som avse de kommunala valen, jämte uppgift om den tidsperiod, som valsedeln avser, anbringa uppgift jämväl om att valet avser fullmäktigevalet. En rubrik å valsedeln, som tydligt anger detta, skulle väsentligt undanröja alla misstag. En sådan rubrik skulle kunna angivas

sålunda: *Kommunalfullmäktigeval* — respektive municipal- och stadsfullmäktige — 1919—1920 resp. 1919—1922.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring uti Kungl. Maj:ts proposition nr 36 med förslag till lag med vissa föreskrifter i fråga om förrättande av val av kommunal-, municipal- och stadsfullmäktige under våren 1919, att föreskrifterna uti paragraferna 2 och 3 ändras därhän, att en och samma valsedel skall innehålla namn på de personer, som avses att väljas för såväl tidsperioden 1919—1920 som tidsperioden 1919—1922 — i Stockholm resp. 1919—1921 —, 1919—1923, — dock så att, över namnen på de personer, som avses för de olika perioderna, årtalen på de år, valet avser, anbringas utan att nämnda uppgift anses tillhöra den å sedeln förekommande partibeteckningen, samt att, jämte sålunda anbragt uppgift om den period, valet avser, jämväl må bringas uppgift om att valet avser fullmäktigeval.

Anhålles att utskottet företager härför erforderliga korrigeringar i lagtexten.

Stockholm den 30 januari 1919.

Albert Zander.

